

Opieka Prawna

Podjęcie decyzji życiowych i dotyczących stylu życia za osobę dorosłą, niezdolną do podejmowania decyzji

Guardianship - Polish

Co to jest opieka prawna i jak ona działa?

Opieka prawna oznacza ustanowienie osoby ("opiekuna prawnego") do podejmowania decyzji za niepełnosprawną osobę dorosłą ("osobę reprezentowaną"), która nie jest w stanie sama tego robić.

Wszystkie osoby dorosłe w wieku ponad 18 lat, bez względu na niepełnosprawność, są uprawnione do podejmowania samodzielnych decyzji. Dzieje się tak, o ile nie powołały one – w czasie, kiedy posiadały one jeszcze zdolność prawną – osoby mającej być ich opiekunem prawnym na mocy stałego pełnomocnictwa opiekuńczego, a teraz utraciły już zdolność podejmowania tego typu decyzji, do podejmowania których ustanowiły opiekuna prawnego.

VCAT wysłuchuje sprawy i – jeśli istnieje potrzeba – powołuje opiekuna prawnego do podejmowania specjalnego typu decyzji.

Opiekun prawny podejmuje decyzje dotyczące stylu życia osoby reprezentowanej, jak np., gdzie ma ona mieszkać i kto może mieć do niej dostęp, zgodnie z warunkami nakazu.

Decyzje opiekuna prawnego mają taką samą moc prawną, jak gdyby ta osoba podjęła je sama.

Kiedy potrzebna jest opieka prawna?

Często mylnie zakłada się, że rodzice lub opiekunowie osób niepełnosprawnych są ich opiekunami prawnymi. Osoby niepełnosprawne powinny być zachęcane, by same podejmowały decyzje.

Opieka prawna natomiast potrzebna jest, kiedy:

- osoba niepełnosprawna znajduje się w niebezpieczeństwie, ponieważ nie jest w stanie podejmować decyzji jej spraw życiowych i jej stylu życia, jak np., gdzie ma mieszkać
- decyzję należy podjąć w jej imieniu.

Opiekun prawny może zostać ustanowiony, kiedy istnieje nierozwiązany konflikt pomiędzy osobą niepełnosprawną a usługodawcą, rodziną lub przyjaciółmi, lub w przypadku samo-zaniedbania.

Kto ustanawia opiekuna prawnego?

Opiekuna prawnego ustanawia VCAT. Musi on uznać, że reprezentowana osoba:

- jest niepełnosprawna
- nie może podejmować racjonalnych decyzji życiowych i dotyczących jej stylu życia z uwagi na tę niepełnosprawność
- musi podjąć decyzję, a nie istnieje mniej restryktywny sposób podjęcia decyzji, niż ustanowienie opiekuna prawnego
- potrzebuje, by ktoś działał w jej najlepszym interesie.

Kto może być opiekunem prawnym?

VCAT może ustanowić opiekunem prawnym osobę fizyczną, na ogół kogoś z rodziny lub przyjaciela. VCAT stara się powołać na opiekuna prawnego kogoś, kto zna wartości i przekonania oraz upodobania i niechęci osoby reprezentowanej. VCAT musi być przekonany, że opiekun prawny będzie działał w jej najlepszym interesie.

Decydując, kogo powołać, VCAT musi uwzględnić życzenia osoby reprezentowanej, o ile są one do ustalenia, jak również życzenia członków rodziny i stron zainteresowanych.

Jeżeli nikt taki się nie znajdzie, albo istnieje potrzeba powołania niezależnej osoby ze względu na istniejące nieporozumienia w rodzinie lub wśród przyjaciół, co do tego, co jest najlepsze dla osoby reprezentowanej, wówczas istnieje możliwość ustanowienia Rzecznika Publicznego.

Jakie decyzje może podejmować opiekun prawny?

Rodzaj decyzji, jakie może podejmować opiekun prawny mogą zależeć od nakazu (lub decyzji) VCAT.

Ograniczony nakaz określa rodzaj decyzji życiowych i dotyczących stylu życia, jakie opiekun prawny może podejmować. Decyzje takie mogą dotyczyć miejsca zamieszkania, leczenia medycznego i dentystycznego oraz innej opieki zdrowotnej, bądź też dostępu do usług.

Nieograniczony nakaz pozwala opiekunowi prawnemu podejmować wszystkie decyzje dotyczące stylu życia z następującym wyjątkiem:

Leczenie medyczne i dentystyczne

"Osoba odpowiedzialna" może zgodzić się na leczenie medyczne i dentystyczne (opiekun prawny może być tą osobą odpowiedzialną). Dodatkowe informacje dostępne są w arkuszu informacyjnym OPA zatytułowanym *Zabiegi Medyczne/ Dentystyczne Na Pacjentach, Którzy Nie Są W Stanie Wyrazić Zgody*.

Nie jest konieczne występowanie o opiekuna prawnego dla podjęcia takich decyzji, jeżeli istnieje już odpowiednia osoba odpowiedzialna (na przykład bliski członek rodziny lub niepłatny opiekun).

Jeśli osoba powołała przedstawiciela na mocy stałego pełnomocnictwa (w sprawach leczenia), lub, jeśli VCAT ustanowił inną osobę do podejmowania decyzji w sprawie proponowanego leczenia, wówczas mają oni pierwszeństwo w stosunku do opiekuna prawnego, jako "osoby odpowiedzialnej".

Jakich decyzji nie może podejmować opiekun prawny?

Opiekun prawny nie może podejmować decyzji dotyczących finansów osoby reprezentowanej. Dodatkowe informacje dostępne są w arkuszu informacyjnym OPA zatytułowanym *Administracja*.

Opiekun prawny nie może podejmować decyzji dotyczących "specjalnego zabiegu", takiego, jak przerwanie ciąży lub zabiegu prowadzącego do ostatecznej bezpłodności. Dla takich decyzji wymagane jest złożenie wniosku do VCAT i tylko VCAT może wyrazić zgodę na specjalny zabieg.

Jakie są obowiązki opiekuna prawnego?

Opiekun prawny musi podejmować decyzje, które leżą w najlepszym interesie osoby reprezentowanej. Oznacza to, że mają one:

- chronić osobę reprezentowaną przed wykorzystywaniem i zaniedbaniem
- uwzględniać życzenia osoby reprezentowanej
- działać w interesie osoby reprezentowanej
- zachęcać osobę reprezentowaną do samodzielnego podejmowania decyzji kiedykolwiek jest to możliwe.

Na czym polega proces wnioskowy?

By wystąpić o opiekuna prawnego, należy uzyskać formularz wnioskowy z VCAT. Można o to wystąpić telefonicznie, listownie lub też ściągnąć go ze strony internetowej VCAT www.vcat.vic.gov.au. Link do formularza dostępny jest również na stronie internetowej OPA www.publicadvocate.vic.gov.au

Zaleca się zadzwonić do Służby Poradniczej OPA pod numer 1300 309 337, by porozmawiać, czy opieka prawna jest konieczna i jakie materiały pomocnicze są wymagane dla wniosku.

Po otrzymaniu wniosku, VCAT wyznaczy termin rozprawy. Pilne wnioski zostaną rozpatrzone możliwie jak najszybciej. Większość pozostałych wniosków będzie rozpatrzona w ciągu 30 dni.

Rozprawy VCAT

VCAT jest instytucją mniej formalną niż sąd. Jeśli osoba nie jest w stanie przyjechać na rozprawę, VCAT może się zgodzić na przyjęcie zeznań przez telefon.

VCAT nie jest związany prawnymi zasadami dotyczącymi zeznań i nie musi stosować formalnego procesu prawnego. Tym niemniej, rozprawy muszą odbywać się zgodnie z zasadami przyjętej sprawiedliwości (tzn. muszą być fair i bezstronne).

Reprezentacja prawna na rozprawie VCAT nie jest konieczna, choć osoby uczestniczące w rozprawie mogą poprosić VCAT o pozwolenie skorzystania z adwokata.

Nagłe nakazy

OPA i VCAT posiadają 24-godzinną służbę w nagłych przypadkach. Jeśli VCAT uzna, że sprawa jest pilna, (kiedy istnieje poważne zagrożenie dla życia osoby), może zostać wydany tymczasowy nakaz na okres do 21 dni. Nakaz może zostać przedłużony o dalsze 21 dni.

Przed upływem ważności nakazu, VCAT musi zwołać rozprawę dla ustalenia, czy opieka prawna jest potrzebna.

Czas trwania nakazu

Nakaz może obowiązywać przez maksimum trzy lata. Wszystkie nakazy są ponownie oceniane przez VCAT w przeciągu trzech lat i mogą zostać zniesione, jeżeli nie są nadal potrzebne.

Jeśli osoba reprezentowana umrze, nakaz wygasa.

Ponowne rozprawy

Jeśli ktoś uzna, że VCAT podjął złą decyzję, może wystąpić o ponowną rozprawę w ciągu 28 godzin od jej podjęcia.

Nakazy międzystanowe

Jest możliwe zarejestrowanie nakazów opieki prawnej w innych stanach, oraz zarejestrowanie nakazów z innych stanów w Wiktorii. W celu uzyskania dodatkowych informacji należy skontaktować się z OPA.

Zabezpieczenia

Opiekunowie prawni odpowiedzialni są przed VCAT. Następujące zabezpieczenia pomagają zapewnić, że opiekunowie prawni działają w najlepszym interesie osoby reprezentowanej:

- opiekunowie prawni mogą zwrócić się w każdej chwili do VCAT po poradę
- po ich ustanowieniu, prywatni opiekunowie prawni mogą skontaktować się z OPA o informację i pomoc w prywatnej opiece prawnej
- ktokolwiek uważa, że opiekun prawny nie działa w najlepszym interesie osoby reprezentowanej, może wystąpić do VCAT o ponowne rozpatrzenie
- jeśli w charakterze opiekuna prawnego został ustanowiony Rzecznik Publiczny, wówczas zażalenia można wnosić do OPA. Prosimy skontaktować się z OPA po dodatkowe informacje.